

לאיש הבא מבחוץ נראית ישראל בימים אלה כמו סיבוכ גדול. ג'ורג' פיישוטו, עיתונאי מפורטוגל, שבא לשבוע כדי לסקר את המצב בישראל, מתאר את הרגשתו ואת התרשמותו. ענת סרגוסטי ליוותה אותו

ביום שעזב העיתונאי ג'ורג' פיישוטו את מורטוגל בדרכו לישראל, עסקו הכותרות הראשיות בעיתונים היומיים שם בסיפורי מורט. "כך זה בדרכי-כלל אחרי סוף-השבוע", אמר. ברדיו סיפרו בעיקר על אירועים בינלאומיים. מורטוגל היתה רגועה, ושם דבר מסעיר לא עמד שם על הפרק. הוא הגיע לישראל ביום השני שעבר, כדי לערוך כתבה מקיפה, הן על הרבנות הקואליציה, הן על הסיכסוך הישראלי-פלסטיני. הוא בא ממדינה שבפרלמנט שלה 250 חברים, המחולקים בין חמש מיפלגות - למדינה שבה ניסו 27 מיפלגות להיכנס לכנסת. הוא

בסוף חודש אוקטובר, ב-27 בו, נהרסו בכפר כיסאן 26 בתים. הסיבה הרישמית היתה שבתים אלה נבנו ללא רשיון. המישפחות שביניהן נהרסו קיבלו מן הצלב האדום הבינלאומי אוהלים קטנים, ובהם הם חיים מאז. ארבע נפשות ויותר באוהל אחד צר. רוב המטל-טלים, שהוצאו מן הבתים, מרוי כיום בערימות ליד ההריסות ומ-כוסים בבדים ובניילונים, בניסיון להגן עליהם מפני פגיעה-טבע - גשם, רוח ושמש.

עיתונאי פיישוטו באדם. לאו דווקא כיהודי

נחת במקום שבו 120 חברי-כנסת מחולקים בין 15 מיפלגות, שבה מתחבטים עורכי-העיתונים היומיים איזו מכל הידיעות החשובות לשים בכותרת הראשית של יום-החדשות ברדיו שונה מקודמתה, ושהאירועים רודפים זה את זה בקצב מסחרר. הוא שם לב לכך שדברים, הנראים ברורים בבוקר, מקבלים תפנית חדה אחרי-הצהריים.

ליוויתי אותו במשך שבוע ימים, ונתקלתי בקושי רב להסביר לור, שזו לו הפעם הראשונה בישראל, את נבכי הפוליטיקה המקומית, את המגמות, השאיפות, ובעיקר ההבדלים שבין המיפלגות השונות. ניסיתי, ללא הצלחה יתרה - אני מניחה - להסביר לו את ההבדלים שבין ארבע המיפלגות הדרגיות השונות.

הוא המתין בעניין ובהשתאות, ביחד עם עמית-ישראלי, לפסיקתם של מועצת-החכמים התורה ומועצת גדולי-התורה, שיראו לפוליטיקאים שלהם על מי להמליץ לתפקיד ראש-הממשלה.

לום-הסיוורים הראשון הוקדש לגדה-המערבית. מלווה פל-סטיני לקח אותנו לכפר כיסאן, הנמצא דרומית לביית-לחם, ליד גוש-עציון. ג'ורג' הביע את רצונו לבקר בכפר ערבי ובהתנחלות יהודית.

סיפורו של הכפר נמצא בשולי האיתות-פאדה. כשהגענו לא היו מהומות. צבא לא סייר ליד הבתים. מחסומי-אבנים לא הוצבו בדרכים, ודגלי אש"ף לא היו תלולים יום על חוטי-החשמל, אולי בגלל הסיבה הפשוטה שבמקום אין חוטי-חשמל. בכפר אין ולא היה אף פעם חשמל.

תושבי הכפר הקטן, המונה בסך-הכל 600 איש, הם בדווים במקורם, אך נמצאים על אדמה זו כבר 200 שנה, לדבריהם. הם מאמינים, כך סיפרו, כי היד הקשה המופעלת כלפיהם, והרס הבתים, לא נועדו אלא כדי לשכנע אותם לעזוב את אדמתם למקום אחר, כדי שאפשר יהיה למסור את האדמה להתנחלות מעלה-עמוס הסמוכה.

לחוסין עלי-עודה זו כבר הפעם השלישית שהורסים את ביתו. הפעם הראשונה היתה ב-1982, השנייה ב-1987, השלישית לפני חודש. לא פעם הגיש, לדבריו, בקשה לרשיון-בנייה, אך מעולם לא זכה לקבל אותו. הוא סיפר שהבתים נהרסו, למרות שתושבי-הכפר עיר-ערו על פסקי-הדין, והעירוער טרם נדון.

ילדי המישפחות הסתובבו זבי-חוטם בין ההריסות, איש זקן נערך לתפילת-צהריים על אחת האבנים הגדולות, הפזורות בשטח, כשפניו

גן-הילדים בהתנחלות אפרת

אני לא חושב שההיילדים הישראליים הם מיפלגות...

בן-שלמה שטח את עיקרי שאני פותיהם של אנשי ש"ס, וכשנשאל מה הם, לדעתו, גבולותיה המדיניים של ישראל, ענה בחיך שהגבולות כתובים בתורה, והם מש"ע עד לגילוס. אך הוא טרח להדגיש שאנשי ש"ס לא ילחמו כדי להשיג גבולות אלה, ושהם יושגו בעתיד עם ביאת-המשיח.

הרחובות. כל הגברים והילדים חבשו כיפות לראשיהם, הנשים בשביסים ובמיטפחות. באיזור-התעשייה של אפרת ראינו ג'ורג' בעל-מיפעל המייצר מכשירים רפואיים מתוחכמים. איש החובש כיפה סרוגה, אמר: קאי במקורו, שעלה לארץ לפני 20 שנה, ושהתנחל באפרת עם הק"מ, באמצע שנות ה-70. הפרוטוגלי ניסה להבין בעזרתו

למכה. בית-הספר שבו למדו הילדים, בכפר רשאידה הסמוך, נהרס גם הוא, ביחד עם הכפר כולו. התור שבים הועברו לשטח אחר. ילדי כיסאן נותרו ללא בית-ספר. חוסין עלי-עודה בנה, בסמוך לאוהל, תנור-בישול גדול מאבני

לא יבין

בהסבר ארוך, שבו אמר כי כל יהודי דתי הוא ציוני, מכיוון שהוא מתפלל לציון מדי יום, שהיא ירושלים. הוא אמר עוד שהיה רוצה לראות את ישראל כמדינת הלכה, ותיבל את דבריו בפסוקים מהמקורות, ששימשו לו הוכחה לחיזוק רעיונותיו.

הסיוור שערכנו אחר-כך במאה שערים, בחצרות הפנימיות ובשוק הקטן, נתנו לג'ורג' את ההרגשה שהוא צועד ברחובות מן המאה הקודמת. הוא חשב שמקומות כאלה קיימים רק בסרטים, ונדהם לגלות שהם ישנם גם במציאות ובשלהי המאה ה-20.

אחרי כמה ימים של שהייה בארץ ושיחות עם אנשים אמר שנדהם לגלות כי בכל שיחה, כל יהודי מגויס לעזרת טיעונו היסטוריה של 2000 שנה. הוא סיפר ששם לב שבארץ זה עניין רווח להזכיר בני-שימה אחת משהו שקרה לפני עשרות דורות ומשהו שקרה לפני שבוע, כאילו אלה מאורעות סמוכים זה לזה.

את עמדותיהם של אנשי-הימין בישראל, לבעלות על הש"ס, טחים שנכבשו ב-1967. ג'ורג' נדהם לגלות אדם תרבוני, המסביר את רעיונותיו בשקט ובהגיון. רק אז הבנתי מדוע שאל שוב ושוב בזהירות אם ניתן יהיה לבקר באחת ההתנחלויות. הוא סיפר לי, מאוחר יותר, כי דימיין לעצמו את המתנחלים כאנשים קשים, "עם סכין בין השיניים", וגילה, לתדהמתו, אדם חושב מן היישוב.

בדרך חזרה לתל-אביב אמר לי שהיה מעוניין לדבר עם מישהו מן המיפלגות הדתיות, ושהוא מעדיף מישהו מש"ס. כמי שבא מפרוטוגל הבין שיש בארץ הבדל בין יהודים אשכנזים ליהודים ספרדים, וחשב שהקורא הדרגטי, שהמונח יהודים ספרדיים אינו זר לו, יהיה מעוניין לשמוע את דעתם של נציגי הציבור הספרדי הדתי בארץ.

ציידתי אותו ברשימת חברי-הכנסת של ש"ס ובמיספרי-הטלפון שלהם מן הכנסת הקודמת. הוא ניסה את מזלו ונפל על שימעון בן-שלמה. בעזרת שכן מתורגמן, שהיא אנגלית שלו היתה דלה ועילגת, הסביר בן-שלמה לג'ורג' שהוא כבר אינו נמנה על אנשי ש"ס, שפרש ממיפלגה זו והקים מיפלגה חדשה בשם יש"י - "יחד שיבטי ישראל" - וכי ניסה לרוץ לכנסת ולסחוף איתו את קולות בני העדה הדרגטית.

בן-שלמה גר בשכונת-גאולה בירושלים, הסמוכה למאה-שערים. איש ממוצע קומה, לבוש-בגדים שחורים, כיפה שחורה ומגבעת שחורה לראשו, גר בדירה צנועה, כמעט סגפנית, בבית-אבן ישן. אין הוא דובר אנגלית כלל.

בדרך חזרה נכנסנו להתנחלות אפרת, השוכנת כשני קילומטרים מערבית לכיסאן. ההתנחלות יושבת על גבעה מול גוש-עציון, מצידו המזרחי של כביש בית-לחם-חברון.

אפרת מוקפת גדר-ביטחון גבוהה, המצוידת לכל אורכה בפנסים רבי-עוצמה. בתים קטנים, הבנויים מאבן, מזורים על מידרונות הגיב"ע. כבישים חדשים, מידרכות רחבות, הרבה ירק. בשעת-הצהריים, שבה העננו למקום, סימנו ילדי אפרת בדיוק את הלימודים בבתי-הספר ובגנים, ומילאו את